«HIV»

Ο Θανάσης Τριαρίδης έγραψε 18 θεατρικά έργα από το 2010 μέχρι σήμερα. Είδα στη σκηνή μόνο δύο απ' αυτά, αλλά ο κοινός παρανομαστής τους είναι φανερός. Όπως στο «ΜέΓΚΕΛΕ» , την παράσταση που σκηνοθέτησαν στην Κύπρο ο Σάββας Μυλωνάς και ο Νεοκλής Νεοκλέους, έτσι και στο «HIV», που παίζεται αυτές τις μέρες στον χώρο του Wherehaus 612, σε σκηνοθεσία της Έλενας Σωκράτους σε συνεργασία με τον Οδυσσέα Κωνσταντίνου, ο συγγραφέας έχει ως κύριο του στόχο την αδιαφορία του κόσμου μπροστά στα γεγονότα, πρόσωπα και πράξεις που η δική του ιδιοσυγκρασία δεν του επιτρέπει να βαστάξει.

Ο ηθικός του μαξιμαλισμός (χαρακτηρισμός με τον οποίο δεν νομίζω να συμφωνεί ο ίδιος, για τον οποίο η ηθική δεν μπορεί να μετριέται ποσοτικά, αλλά ας το πάρουμε για όρο εργασίας) βασίζεται στην απόλυτη ειλικρίνεια, δηλαδή ταύτιση στάσης ζωής και δημόσιου λόγου και στην κοινωνική ευαισθησία που λειτουργεί με την ακρίβεια ενός μετρητή που συνεχώς χτυπά κόκκινο. Ο Τριαρίδης βάζει πρώτο στην προσωπική του λίστα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων το δικαίωμα της οργής και απορεί γιατί οι γύρω του δεν ασκούν αυτό το δικαίωμα. Προσάπτει στους φαινομενικά καλοπροαίρετους, στους «ελαφρώς συμπονούντες», στους «σχετικά ευαισθητοποιημένους», την κατηγορία της αδιαφορίας, της ανοχής και κλιμακώνει το «κατηγορώ» του μέχρι τον βαθμό της εγκληματικής σύμπραξης με τους φορείς του κακού.

Στη φόρμα που επιλέγει στο «HIV» ένα από τα κύρια στοιχεία είναι η αφαίρεση της κεκτημένης στην πολυαίωνη θεατρική σύμβαση ασφάλειας του κοινού. Όχι με τις μεθόδους του θεάτρου της σκληρότητας, όχι με τις «in-yer-face» οργιλες επιθέσεις, αλλά με την παγίδευση του θεατή στο θέμα, με τον εξαναγκασμό προς εσωτερική τοποθέτηση απέναντι στα εξιστορούμενα.

Ο συγγραφέας και η σκηνοθέτιδα Έλενα Σωκράτους παίζουν με ανοιχτά χαρτιά. Η Βασιλική Κυπραίου δεν ενσαρκώνει, ούτε και παριστάνει την ηρωίδα της ιστορίας που αφηγείται. Η επινοημένη μεν ως «βιογραφική περίπτωση» αλλά γεννημένη από πραγματικά γεγονότα, η Επίφανι Γκούντμαν από τη Νιγηρία που επιφανώς δεν συνάντησε πολλούς good men στη ζωή της και που αυτοκτόνησε στο Κατάστημα Προσωρινής Κράτησης στην Αθήνα το 2012. Το έργο προτείνει να ανακαλύψουμε την αιτία της αυτοκτονίας της ανάμεσα στα κομβικά σημεία της 27χρονης ζωής της, να εντοπίσουμε την αφετηρία της πορείας της προς το θάνατο. Ήταν τότε που οι επαγγελματίες δουλέμποροι την άρπαξαν, 13χρονη, από την οικογένειά της; (Εδώ ο συγγραφέας επιτρέπει στον εαυτό του τον συμβολισμό του ξεριζωμού, η Επίφανι είχε κρυφτεί μέσα σ' ένα λάκκο, σκεπασμένη με το χορτάρι, αγκαλιά με τη χελώνα, το πνεύμα του τόπου της). Ήταν τότε που την εκπαίδευαν με βιασμούς και πυρωμένο σίδηρο για να τη μετατρέψουν σε σκλάβα; Ήταν τότε που έγινε προϊόν εμπορίου λευκής σαρκός, παρότι μαύρη, με δώδεκα υποχρεωτικούς πελάτες την ημέρα; Ήταν τότε που διαγνώστηκε με HIV; Ήταν τότε που η φωτογραφία της δημοσιεύτηκε για λόγους δημόσιας υγείας; Ήταν τότε που η σωφρονιστική υπάλληλος έριξε το φαγητό της στο πάτωμα; Ήταν τότε που από θύμα βαφτίστηκε θύτης, θανάσιμη απειλή για ευυπόληπτους πελάτες της;

Η Βασιλική Κυπραίου επί σκηνής συζητά μαζί μας όλα τα ενδεχόμενα. Μοιράζεται τους προβληματισμούς της και της σκηνοθέτιδας της ως προς τους τρόπους προσέγγισης όχι του «ρόλου» αλλά της αφηγούμενης ζωής της Επίφανι Γκούντμαν. Κάνει τη δική της περσόνα ουσιαστικό μέρος της σκηνικής πράξης. Η μέθοδος της αποστασιοποίησης χρησιμοποιείται με πολύ ενδιαφέροντα τρόπο από τους συντελεστές. Η εξαίρετη ηθοποιός αποδεικνύει ότι η αποστασιοποίηση μπορεί να συνδυαστεί με βαθιά ενσυναίσθηση. Η αυτοειρωνεία συνδυάζεται με το παιχνίδι με το κοινό. Το επικοινωνιακό παιχνίδι τερματίζεται με τη «διακοπή ρεύματος» στην αίθουσα. Το σκοτάδι είναι εργαλείο του συγγραφέα, όπως στο «ΜέΓΚΕΛΕ». Το πρόσωπο της ηθοποιού, από το οποίο το κοινό κρατιόταν ως από ένα από τα λίγα στοιχεία της θεατρικής σύμβασης που τηρούνταν στην παράσταση, εμφανίζεται από το σκοτάδι παραμορφωμένο. Οι θεατές βρίσκονται εκεί που τους θέλουν ο συγγραφέας και η σκηνοθέτιδα, ξεβολεμένοι, ανασφαλείς, στριμωγμένοι, ενώπιον των ευθυνών τους.

Πριν από λίγο καιρό βρέθηκα εντελώς τυχαία, λόγω ρωσοφωνίας, να μεσολαβώ στη γραπτή και τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ των εδώ πολέμιων του human trafficking και του πατέρα ενός από τα πιο τραγικά θύματα του κυπριακού παραρτήματος αυτής της παγκόσμιας επιχείρησης. Η φρίκη μπροστά στην απανθρωπιά του καλοκουρδισμένου μηχανισμού της δουλεμπορίας και της εκμετάλλευσης, ο αποτροπιασμός μπροστά στη διαπλοκή αυτών που η κοινωνία όρισε να διώκουν το έγκλημα, το βάθος της απόγνωσης αυτού που μάταια αναζητούσε παρηγοριά στη δικαιοσύνη, όλα αυτά αναμόχλευσε μέσα μου η παράσταση.